

Kleinere lestaak, meer ontwikkeltijd... wat betekent dat in de praktijk?

Wat willen we onze leerlingen in de toekomst bieden en in hoeverre is ons onderwijsbeleid daarop afgestemd? Dat zijn actuele vragen waarover elke school zich graag buigt, maar in de meeste gevallen ontbreekt het simpelweg aan tijd. Daarom is in de nieuwe CAO VO afgesproken dat de lestaak van docenten omlaag gaat, waardoor ze meer tijd krijgen om zich te richten op onderwijsontwikkeling. Hoe moet dit vorm krijgen en waar kun je het beste beginnen?

DOOR IVONNE DE THOUARS

Minder werkdruk en meer tijd voor onderwijsontwikkeling is een wens waarin alle scholen in het voortgezet onderwijs zich zullen herkennen. De sociale partners hebben daarom in de nieuwe CAO VO 2018-2019 tijd vrijgespeeld. Vanaf 1 augustus 2019 vermindert de maximale lestaak bij scholen die 750 of meer klokuren les invullen, met 30 klokuren. Tel daarbij de opslagfactor van 20 uur op en je komt uit op 50 klokuren die voor een voltijdsdocent per jaar vrijkomen als ontwikkeltijd. In de praktijk kan dat betekenen dat je als docent 1 uur per week minder les geeft.

Ingrijpende maatregel

Deze lessenreductie is de eerste stap om tijd vrij te maken voor ontwikkeltijd. De Wet op de onderwijstijd biedt de ruimte om het onderwijsprogramma flexibel te organiseren en zo in te richten dat het past bij de visie van de school. De nieuwe cao-regeling over ontwikkeltijd is een ingrijpende maatregel en op 1 maart 2019 moeten scholen hun nieuwe schoolprogramma voorleggen aan de medezeggenschapsraad. Iedereen is het erover eens dat de werkdruk in het voortgezet onderwijs omlaag moet, maar met alleen lestaakreductie ben je er nog niet. De tijd die vrij wordt gemaakt, moet namelijk ingezet worden voor onderwijsontwikkeling. Hoe begin je dan aan een structurele invulling van die ontwikkeltijd?

Open, eerlijk en kritisch

Elke school is vrij om de ontwikkeltijd in te vullen op een manier die bij het eigen profiel past. Een beginpunt kan zijn uren vrij te maken die je bijvoorbeeld opvangt met vrije keuzemiddagen of een meer zelfstandig programma voor de leerlingen. In die vrijgekomen ruimte kun je gezamenlijk de dialoog aangaan over

de vraag hoe het onderwijs verbeterd kan worden. Je kunt het oppakken met teams, secties of afdelingen; die keuze is aan de school zelf. Een valkuil bij de afspraken rondom ontwikkeltijd is dat het een papieren exercitie wordt die niet bijdraagt aan het verlagen van de werkdruk. Het gaat erom dat iedereen die bij het onderwijs betrokken is, zijn of haar ideeën deelt over een nieuwe indeling van het schoolprogramma. Hoe kan ons onderwijs anders, waar willen we naar toe en hoe bereiken we dat? Daarbij kan de tijd voor ontwikkeling worden gezien als een kans. Er is veel vrijheid om zelf keuzes te maken, bijvoorbeeld over maatwerk, lesinhoud en lesmateriaal. Veel docenten willen bijvoorbeeld graag meer maatwerk leveren aan hun leerlingen of een meer gedifferentieerde les aanbieden. Deze cao-afspraken biedt daar de mogelijkheden voor. Er zijn bijvoorbeeld scholen die met keuzemodules werken, of klassen samenbrengen in een collegezaal om de theorie over te brengen waarna ze in kleine groepen verdere uitleg geven. Durf open en eerlijk de dialoog aan te gaan en houd de lessentabel en het taakbeleid kritisch tegen het licht. Het is nu tijd om deze dialoog aan te gaan als scholen hun nieuwe plannen over vier maanden aan de MR willen voorleggen.

Inspiratie opdoen

Op de website van Arbeidsmarkt- & opleidingsfonds Voion is alle achtergrondinformatie over de nieuwe cao-afspraken verzameld en zijn er tools en praktijkvoorbeelden te vinden. Ook organiseert Voion met de VO-raad inspiratiesessies in de regio. Bekijk ook eens het webinar dat onlangs over ontwikkeltijd is georganiseerd en op de website van Voion is geplaatst om inspiratie te krijgen en de dialoog op te starten.

Haalbare kaart

Uit een peiling tijdens het webinar bleek dat het overgrote deel van de kijkers op de hoogte is van de nieuwe cao-afspraken rondom ontwikkeltijd. Veel kijkers gaven aan dat zij al met de dialoog zijn begonnen of dat ze er op korte termijn mee starten. Een klein percentage gaf zelfs aan dat zij al aan de nieuwe vereisten voldoen, wat aangeeft dat lessenreductie en meer tijd vrijmaken voor onderwijsontwikkeling een haalbare kaart is. Het is een eerste stap om de werkdruk te verminderen en het onderwijs anders in te vullen. Hoe vaker je hier schoolbreed over praat, hoe meer mogelijkheden er ontdekt worden. Want onderwijs kan zoveel meer zijn dan een-op-een-contact met een docent in het klaslokaal. ●

► **Ivonne de Thouars is zelfstandig tekstschrijver bij D/T Tekstwerk.**
Voor meer informatie: www.voion.nl/ontwikkeltijd
Bekijk het webinar over ontwikkeltijd via: <https://bit.ly/2qFLyB>